

BÀI 11: Thường thức mỹ thuật

CHẠM KHẮC GỖ ĐÌNH LÀNG VIỆT NAM

. Vài nét khái quát về đình làng VN

- Đình làng là nơi thờ Thành Hoàng, bàn bạc và giải quyết việc làng, và tổ chức lễ hội hằng năm.
- Đình làng thường nằm trong một quần thể kiến trúc hài hòa, bao gồm đình làng, cây xanh và trước mặt ao, hồ, giếng, ...thiên nhiên, để tạo phong thủy âm dương hòa hợp.
- Đặc điểm : Kiến trúc đình làng kết hợp với chạm khắc trang trí do bàn tay của người thợ nông dân tạo nên nên mộc mạc, uyển chuyển và duyên dáng.
- Làng Đình Bảng (Bắc Ninh), Lỗ Hạnh (Bắc Giang), Tây Bằng, Chư Quyển (Hà Tây)→đó là những ngôi đình tiêu biểu cho đình làng Việt nam.

II. Nghệ thuật chạm khắc gỗ đình làng VN

1. Hình tượng

- Đầu đao, rồng, và những hoạt động sinh hoạt xã hội : gánh con, vui đùa, uống rượu, đánh cờ, tấu nhạc và các trò chơi dân gian...
- Mái đình lợp ngói mũi hài, hình cánh diều tạo vẻ nhẹ nhàng, bay bổng cho đình, thường chiếm 2/3 chiều cao của đình., sân đình thường được lát gạch.
- Đình làng to rộng, thường dựng bằng gỗ lim. Cột đình to tròn, thẳng, được đặt trên đá tảng lớn. Đình làng cổ thường có sàn gỗ cao khoảng 0,7m, tường xây bằng gạch, mái đình lợp ngói mũi hài.

* Lưu ý: đình thường đặt ở nơi trung tâm, thoáng đãng, khác với chùa đền thường nằm ở địa điểm tĩnh mịch, khuất lối.

- Đình làng có không gian mở, gần với cảnh quan bên ngoài. Gian giữa thường kéo dài về phía sau gọi là chuôi vồ nên đình làng thường có hình chữ đinh (T)

2. Đặc điểm : Nét chạm khắc phóng khoáng, dứt khoát, có độ nông sâu rõ ràng, độ sáng tối linh hoạt và tinh tế, với cảm hứng dồi dào của người sáng tạo. Chạm khắc đình làng đã thể hiện được cuộc sống muôn màu, muôn vẻ nhưng rất lạc quan yêu đời của người nông dân.

- Nội dung miêu tả cuộc sống hàng ngày của người nông dân. Các bức tranh thể hiện về đề tài sinh hoạt XH và các hình tượng trang trí đã cho thấy sự phong phú về đề tài và cách thể hiện sáng tạo của nghệ nhân xưa. (vui chơi, đi cày, uống rượu, chơi gà, hình các cô tiên,...)
- Hình thức biểu hiện giản dị, trực tiếp và chân chất.
- NT tạo hình khỏe khoắn và mộc mạc, phóng khoáng, tự do, thoát khỏi những khuôn mẫu chật chội, khuôn mẫu của nghệ thuật cung đình, chính thống; bộc lộ tâm hồn của người sáng tạo ra nó.

- Vẻ đẹp tự nhiên mộc mạc và giản dị thoát khỏi những quan niệm của giai cấp phong kiến

III. Đặc điểm chạm khắc gỗ đình làng VN:

- Các bức chạm khắc chủ yếu là phản ánh những sinh hoạt của nhân dân trong cuộc sống thường nhật.
- Nghệ thuật chạm khắc mộc mạc, khỏe khoắn, phóng khoáng, bộc lộ tâm hồn sáng tạo của người nông dân.
- Chạm. Khắc đình làng Việt Nam được coi là đỉnh cao nghệ thuật chạm khắc dân gian, có giá trị như một kho tàng chứa đựng bức tranh toàn cảnh về đời sống nông thôn Việt nam tạo nên giá trị nghệ thuật độc đáo của kiến trúc đình làng.